

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Hjemløs

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Hjemløs", i Goldschmidt, M. A.: *Hjemløs*, udg. af Mogens Brøndsted ; Harald Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 415. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt04-shoot-idm140467278266768/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Hjemløs

- gering, men udtrådte efter nederlaget ved Bov og forlod 1850 Danmark. Året efter blev han landsforvist.
- 145 *Croquis*: se n.t. II s. 133. – *paar Kothumen*: se n.t. II s. 118. – *Nausikaa*: Se n.t. I s. 130; desuden I s. 133, 412 – *Kvinde, ved Du ei (...)*: se n.t. I s. 126.
- 146 *i Steyermark*: II s. 13.
- 147 *Undine*: vandnymfe. – *Afhæng*, skråning. – *oversee*: overskue. – *engt*: snævert.
- 148 *Revolutionerne i Wien og Berlin*: udbrød henholdsvis 13. og 18. marts 1848. – *bræster Hjerter (...)*: kilden ikke identificeret. – *Skjøn at udvikle sin Menneskelighed*: kilden ikke identificeret. – *Halds Brudeferd*: I s. 381. – *med Panaplyen*: I s. 393. – *i Colosseum*: se n.t. II s. 23. – *Vaabnene i Vognen*: II s. 10 – *Costergia*: lille bjergby.
- 149 *Aus der Welt (...)*: Friheden er forsvunden ud af verden. Fra Schillers *Wallensteins Lager* 11, vers 105. – *nallerende*: spotsk. – *General*. II s. 111. – *Dalmatier*: fra bjerglandskabet Dalmatien i det nordvestlige Balkan, 1815 indlemmet i Østrig, efter 1848 grebet af en slavisk nationalbevægelse. – *Tscherkessien*: uroligt område i Nordvestkavkasus, præget af opstande mod russerne.
- 150 *Selskabs(liv)*: (fra ty. Gesellschafts-) samfunds-. – *Marius*: romersk statsmand og hærfører (155-86 f.Kr.), syv gange valgt til konsul. Om hans indtog i Rom fortæller Plutarchs *Levnedsbeskrivelse* kap. XLIII.
- 151 *Paré*. fr., væddemål. – *Duat(ter)*: guldmønt til en omtrentlig værdi af 4 rigsdaler (8,50 kr.). D mistede egenskaben af rigsmønt i 1857.
- 152 *den behvederiske Apollo*: se n.t. II s. 21.
- 153 *afsluttede*: indesluttede. – *en garde*: fr., på vagt. – *Mailand og Venedig*: Milano (på ty. *Mailand*) og Venedig gjorde henholdsvis 18. og 22. marts opstand mod østrigerne, men de gamle tilstande vendte snart tilbage i Norditalien.
- 154 *der Mensch irrt (...)*: ty., Mennesket fejler indtil graven. Sagt af en russisk dame, som Goldschmidt traf i Traunkirchen 1855 (*Dagh* 20/7). – *L'homme est (...)*. fr., sagt af samme dame (*Dagh* anf. st.). Oversat i en anmærkning til originaludg. (III s. 1221): »Mennesket er en permanent Eva, nemlig med Hensyn til Æblebiddet.« – *C'est à dire (...)*: fr., Det vil sige, at der skal være en slange – som det bør sig.
- 155 *Vai Weber*: pseudonym for den tyske digter Leonhard Wachter (1762-1837), der havde opholdt sig i Schweiz og begejstret for den

- franske revolution kæmpet under Dumouriez (I s. 202); opholdet inspirerede til skuespillet *Wilhelm Tell*. Sml. n.t. I s. 132.
- 156 *Heidelbergerfad*: i Heidelbergs slotskælder, et af kurfyrst Karl Theodor 1751 bestilt fad, som rummer 221.726 liter. – *opkøbet*: hæftet op. – *Appenzellere (...)* *Glamere*: beboere fra svejtsiske kantoner. – *vælske*: sydlandske, især italienske.
- 157 *Den græske Gud*: Apollon. – (*som*) *jo*: ikke. – *Uglspilagtigt*: som Till Eulenspiegel, en middelalderlig spasmager, hvorom der fandtes en folkebog, overs. bl.a. til dansk (*Uglspil* ved R. Paulli, *Danske Folkebøger* udg. af DSL, XI 1930).
- 159 *Stikpønge*: bestikkelse.
- 160 *Spindeløvs-Vægtskaal*: hårfin vægt. – *Kapuni(er)*: kastreret hane.
- 161 *hængt hendes Fader (...)*: sml. II s. 8 med note. – *Grev Fulco*: vistnok ingen historisk person. I Lenaus *Albigenserne* (n.t. I s. 370 og II s. 65) handler sidste afsnit om Fulco, den senere biskop af Toulouse (13. årh.).
- 162 *Breno*: by i den norditalienske provins Brescia.
- 163 *Folkefesten*. se n.t. I s. 514. – *Medaillonen*: II s. 76. – *paa Jordens yderste Rand*: I s. 496. – *Den stærke, skønne Gud*: Apollo Belvedere (sml. II s. 21, 152, 172).
- 164 *Solothurner*: se n.t. II s. 156. – *Cimberne* og *Tëtouerne*: de havde passeret Alperne, men blev slået af Marius (sml. n.t. I s. 18 og II s. 150) ved Aquæ Sextiæ år 100 og Vercellæ 101.
- 165 *Hannibal*: den karthagensiske feltherre H. (ca. 247-183 f.Kr.) gik over Alperne og besejrede romernes langt større hær ved Cannæ 216, men vovede ikke at angribe Rom (sml. sagnet II s. 15). Han vendte tilbage til Karthago, hvorefter Scipio (se n.t. II s. 54) slog hans hær ved Zama 202. – *Rossolani*: II s. 149.
- 166 *hemmeligt Selskab*: se n.t. II s. 91. – *Hanken*: II s. 136. – *Fødeegnens Skik*: de svejtsiske edsforbund. – *Afhang*: se n.t. II s. 118.
- 167 *Georg af Frundsberg*: schwabisk landsknechtfører (1473-1528). – *i Rom hos Sir James*: II s. 75.
- 168 *Landstormen*: de sidste årgange af indkaldte soldater. – *gjenebære Venedig og Mailand*: se n.t. II s. 153. – *Bohmen*: Tjekkiet.
- 169 *Byføged*: se n.t. I s. 12.
- 170 *Mailand (...)* *ikke vort Parti*: 25. juli 1848 havde italienerne lidt nederlag mod østrigerne ved Castozza på Posletten, og 5. august rykkede marskal Radetzky igen ind i Milano (*Mailand*). Der eksisterede imidlertid to anti-østrigske partier; jf. også s. 177. – *Camillus og Cincinnatus*: Marcus Camillus fordrev gallerne fra Rom 390 f.Kr.;